

En l'home noble s'esdevé exactament el contrari: concep la idea de —bo“ d'una forma prèvia i espontània, és a dir, a partir de la seva pròpia persona, i només a partir d'això es fa una idea d'allò que és —dolent“. Aquest concepte de —dolent“ d'origen noble i aquella idea de —pervers“ sorgida de la perola de cervesa que és l'odi insaciable (...) són molt diferents, per bé que ambdós termes, —dolent“ i —pervers“, sembla que es contraposen a la mateixa idea de —bo“.

Tanmateix, la idea de —bo“ no és la mateixa: només cal que hom es preguntí qui és pròpiament —pervers“ en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta rigorosa és aquesta: precisament —l'home bo“ de l'altra moral, precisament el noble, el poderós, el dominador, simplement que acolorit, interpretat i vist de reüll per la mirada plena de verí del ressentiment.

NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument, al voltant de 40-80 paraules, les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. (2 punts).
2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les següents paraules o expressions al voltant de 5-15 paraules en cada cas. a) "home noble" b) ressentiment" (1 punt).
3. Per què diu Nietzsche que aquell que la moralitat del ressentiment anomena "home pervers" és l'home noble mateix? (En la vostra resposta, haureu de referir-vos als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) (3 punts).
4. Compareu la concepció de la moralitat de Nietzsche amb una altra concepció de la moralitat que es pugui trobar en la història del pensament (2 punts).
5. Creieu que Nietzsche té raó en la seva crítica als valors de "bo" i "pervers", tal com els caracteritza la tradició judeocristiana? Raoneu la resposta. (2 punts).

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules). [2 punts]

Model redactat de resposta:

Nietzsche porta a terme en aquest text un estudi genealògic dels valors morals judeocristians, això és, una anàlisi de l'origen dels valors.

Primerament, ens diu, els antics valors identificaven la idea de bé amb l'home noble, fort i poderós, i la idea de mal, que únicament sorgia per contrast en relació amb ells mateixos, s'identificava amb l'home simple i vulgar. No obstant això, la nova moral, la moral judeocristiana, és el resultat d'una transmutació dels valors antics de l'home noble, és el resultat de l'odi i el ressentiment cap a l'home noble

D'aquesta manera, l'home bo passa a ser el malvat, i així mateix, l'home dolent passa a ser l'home bo. La idea de "malvat" palesa fins a quin punt la nova moral, a diferència de l'antiga, no neix de forma autèntica i espontània, sinó que neix com a reacció en contra, neix de la set de venjança.

Aparell conceptual:

Antics valors:

- *Bo: fort, noble, poderós, rang superior, senyor, violent, vital, espontani, autèntic.*
- *Dolent: feble, simple, vulgar, sota, malalt, indigent, plebeu.*

Transvaloració:

- *Transvaloració dels valors, inversió dels valors, rebel·lió dels esclaus, rebel·lió dels febles, odi, ressentiment, set de venjança.*

Nova moral:

- *Bo: simple, vulgar, sota, malalt, indigent, plebeu, casta sacerdotal, moral judeocristiana.*
- *Malvat: fort, noble, poderós, rang superior, senyor, violent, vital, espontani, autèntic.*

- 2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les paraules o expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas): [1 punt]**
a) «home noble» b) «ressentiment»

Les respostes correctes són les següents:

- a) "home noble": l'home noble és per als antics valors l'home fort i poderós de rang superior.
- b) "ressentiment": odi i set de venjança.

- 3. Per què diu Nietzsche que aquell que la moralitat del ressentiment anomena "home pervers" és l'home noble mateix? (En la vostra resposta, haureu de referir-vos als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]**

Les respostes apareixen en l'esquema següent:

Quin és l'origen dels antics valors?

- *Bé: La idea de bé neix de la constatació que un és fort, valent, vital i poderós.*
- *Mal: Contràriament, la idea de mal neix només més tard, quan per contrast, l'home noble i bo identifica davant de si mateix el feble, covard, malalt i vulgar.*

Quin és l'origen dels valors de la nova moral?

- *Malvat: La idea de malvat conté en si mateixa el ressentiment amb el qual l'home feble crea la nova moral invertint els valors, és a dir, reaccionant en contra dels homes nobles. D'aquí que l'home noble passi a ser l'home malvat.*
- *Bo: L'home noble passa a ser l'home malvat, i, de la mateixa manera, l'home dolent passa a ser l'home bo.*

Model redactat de resposta:

En els antics valors, la idea de bé neix de la constatació, per part de l'home noble, que ell és fort, valent, vital i en definitiva un poderós i vigorós guerrer.

La idea de dolent, contràriament, neix només més tard, quan per contrast en relació amb si mateix, l'home noble reconeix davant d'ell l'home feble, covard, malalt i vulgar. Aquest no és, no obstant això, el procediment a través del qual es genera la nova moral, això és, la moral judeocristiana.

La nova moral és el resultat d'una reacció en contra de l'home noble, és la conseqüència de l'odi i l'enveja que sent l'home feble per l'home fort. Com a fruit llavors de la seva set de venjança, l'home vulgar acusa el guerrer no de ser dolent, sinó de ser malvat, i de la mateixa manera, s'autoproclama a si mateix com el nou home bo.

Noteu que en els valors del guerrer, a diferència dels valors del plebeu, l'home dolent no era l'home bo d'una moral precedent.

No obstant això, la nova moral s'efectua, amb la finalitat de venjar-se, invertint o transmutant els valors. La idea de "malvat", a diferència de la idea de "dolent", està carregada d'odi i ressentiment.

D'aquí que Nietzsche digui que en la moralitat del ressentiment l'home malvat és precisament l'home noble.

4. Compareu la concepció de la moralitat de Nietzsche amb una altra concepció de a moralitat que es pugui trobar en la història del pensament [2 punts]

Les respostes apareixen en l'esquema següent: Comparació entre Nietzsche i Plató.

Plató: *Metafísica:*

Existeixen dos àmbits de realitat:

El primer d'ells correspon al món material i sensible de l'aparença i la falsedat.

El segon d'ells correspon al món de les idees i les veritats.

Plató: *L'ideal ascètic:*

L'home ha de deslligar-se de tot allò material i iniciar un viatge ascètic, cruel i sofert d'ascensió a la llum i la veritat, això és, d'ascensió a la idea de Bé.

Nietzsche: *Crítica de la metafísica:*

La metafísica de Plató és una transmutació de les veritats, és a dir, que anomena vertader a un món inexistent, i nega veritat i realitat a aquest món, l'únic existent.

Model redactat de resposta:

La metafísica de Plató estableix que poden distingir-se dos àmbits de realitat.

El primer d'ells correspon al món sensible i material dels casos particulars, del múltiple, del que esdevé i en definitiva el que correspon al món de l'aparença i la falsedat. El segon d'ells, contràriament, correspon al món de les idees i les essències, això és, al món de la veritat.

L'ascens al món de les idees no és, no obstant això, un ascens fàcil. Es requereix per a això portar una vida ascètica de sacrifici i autoescarni que ens permeti deslligar-nos de tot allò material amb la finalitat de poder accedir a la llum i la veritat. Nietzsche no aprova, però, ni la metafísica platònica ni el seu ideal ascètic.

Per a Nietzsche, la metafísica de Plató no representa una altra cosa que una transmutació de les veritats, perquè anomena vertader a un món inexistent, fingit per ell, inventat per ell, i al mateix temps, nega veritat i realitat a aquest món, l'únic existent.

La crítica de Nietzsche va sobretot dirigida, no obstant això, a allò sobre el qual recolza el dualisme platònic, a saber, l'ideal ascètic.

Efectivament, la raó per la qual el filòsof ascètic nega aquest món i en canvi n'inventa un altre, és que prefereix voler el no-res a no voler, és a dir, que prefereix inventar un món d'essències i veritats immutables que doni sentit a la realitat caòtica que ens envolta, abans que acceptar la realitat en tot el seu sense sentit.

5. **Creieu que Nietzsche té raó en la seva crítica als valors de "bo" i "pervers", tal com els caracteritza la tradició judeocristiana? Raoneu la resposta [2 punts]**

Les respostes apareixen en l'esquema següent:

- *Moral del ressentiment:*

La moral judeocristiana troba els seus orígens en l'odi, la venjança i el ressentiment. No és per tant la religió de l'amor, sinó de l'odi.

- *Moral de febles:*

- La moral judeocristiana és el resultat de la rebel·lió dels esclaus o els febles. Es constitueix per tant com una moral per a febles i malalts, és a dir, que està pensada perquè la bondat o allò que es valora positivament sigui allò que un home feble pot portar a terme, és a dir, incubar idees i sentiments en lloc d'actuar.

Model redactat de resposta:

Això es veu clarament, per un costat, en la idea de "malvat", que, a diferència de la idea de "merament dolent", és una idea que transpira odi i venjança; i, per un altre, cal també destacar el fet que allò que és malvat per a la moral judeocristiana, és precisament allò que era bo per a la moral del noble.

Per aquests dos motius sembla bastant evident que la moral judeocristiana no és precisament una moral de l'amor, sinó més aviat una moral del ressentiment i l'odi.

Però no només estem davant una moral basada en la venjança, sinó que estem també davant una moral que és fruit d'una rebel·lió dels esclaus, i que està per tant constituïda per afavorir els febles. La moral judeocristiana està concebuda com perquè allò que es valora com a "bo" correspongui a allò que és propi del feble, és a dir, que en aquesta moral es valora positivament allò que un home feble i malalt és capaç de fer. I, què és el que un home feble és capaç de fer? La resposta és que un home feble pot fer poc més que incubar idees i sentiments.

No obstant això, l'home fort era capaç de fer alguna cosa molt més real i efectiva, a saber, era capaç d'actuar.

2006 Juny, Opció B, Sèrie 1

Seletac, Exercicis de Selectivitat 2008, Vicens Vives.